

การพัฒนาแบบแผนการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

Development of Thai Literature Learning Model Applying Constructivism and Cooperative Learning to Enhance the 21st Century Skills of Matthayomsuksa 6 Students

สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์¹, วิมลรัตน์ จตุรานนท์², ลีราวรรณ จรัสรวีวัฒน์³
Suphattarapong Rongphaengrunroj¹, Wimonrat Chaturanon²,
Sirawan Jaradrawiwat³

หลักสูตรการศึกษาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction,
Faculty of Education, Burapha University
Corresponding Author, E-mail: hideaki4960@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย และ 3) ศึกษาเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแก่ง “วิทยสถานาร” จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย 2) แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา 3) แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสาร สารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ 4) แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำและความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และ 5) แบบวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบที่แบบไม่เป็นอิสระ

ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยมีองค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน รวมทั้งการวัดและการประเมินผล บทบาทของครูและบทบาทของนักเรียน 2) ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทยและความสามารถในทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะในศตวรรษที่ 21 อยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพมากที่สุด 3) เจตคติของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก องค์ความรู้จากการวิจัย คือ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้วรรณคดีไทยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย; ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง; ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ; การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Abstract

The purposes of this research are 1) to develop Thai literature learning model by applying the constructivism and cooperative learning to enhance the 21st century skills of Mattayomsuksa 6 students; 2) to study the results of Thai literature learning; and 3) to study the attitudes towards Thai literature model. This research is based on research and development (R&D) process. The key informants are the current 40 Mattayomsuksa 6 students of Klaeng “Wittayasathaworn” School. The research methodologies consist of 1) Thai Literature Achievement Forms; 2) Critical Thinking and Problem-solving Skill Forms; 3) Evaluation Forms on Ability of Creating an Innovation, Communication of Information, and Media Awareness; 4) Cooperative Behavior, Team Working, Leadership, Loving-kindness, Compassion, Disciplines, Morality, Ethics; and 5) Attitude Form towards Thai Literature. The statistical analysis is conducted by using mean, standard deviation, and t-test dependent samples.

The results of research are as follows: 1) Thai literature model consists of five principles, objectives, and learning processes, including evaluation, teachers' and students' roles in assessment; 2) the results of the use of Thai literature reveal that achievement on Thai literature, and critical thinking and problem solving skills after learning are significantly higher than that of before learning at .05 level and the 21st century skills are the most in ranking criteria; 3) the attitudes of students are at very good level. The new body of knowledge is the constructivism and cooperative learning which both of learning theories can respond to Thai literature learning and to enhance the 21st century skills.

Keywords: Thai Literature Learning Model; Constructivism; Cooperative Learning; 21st Century Skills

บทนำ

การศึกษาไทยในปัจจุบันให้ความสำคัญต่อทักษะแห่งอนาคตใหม่ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) เพราะเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของคนไทย ในฐานะการเป็นพลเมืองของโลกที่มีการดำรงชีวิตท่ามกลางโลกแห่งเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และการค้า การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีแนวทางในการรองรับความเป็นศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เยาวชนไทยและคนไทย มีคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ที่จะสามารถปรับตัวได้อย่างชาญฉลาด มีภาวะผู้นำด้านการทำงานและด้านศีลธรรมที่ให้ความเคารพซึ่งกัน และกัน มีความซื่อสัตย์และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่า (สำนักงานบริหารการมัธยมศึกษา ตอนปลาย, 2559: คำนำ)

วรรณคดีเป็นมรดกอันล้ำค่าทางวัฒนธรรมของชาติไทยที่สร้างขึ้นด้วยอัจฉริยะอันสูงยิ่ง เป็นเครื่องแสดงถึงความมีอารยธรรมของชาติ จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการเรียนวรรณคดี คือ การทำให้ผู้เรียนเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในชาติ เห็นความงามของภาษา ฝึกการคิดของผู้เรียน รวมทั้งให้ผู้เรียนนำข้อคิดมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสังคมปัจจุบัน แต่การเรียนการสอนวรรณคดีไทยในปัจจุบันอยู่ในสภาพวิกฤต วรรณคดีไทยจึงกลายเป็นยาขมสำหรับคนรุ่นใหม่ ผู้เรียนไม่สนใจวรรณคดี เนื่องจากไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของวรรณคดี

ผู้วิจัยจึงศึกษางานวิจัยในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า วิธีการสอนมีความ

หลากหลาย แต่วิธีที่น่าสนใจมี 2 วิธี ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีไทยเพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วิธีการสอนดังกล่าว คือ การเรียนการสอนโดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมีรากฐานจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชอว์น ปิแยตต์ของเพียเจต์ (Piaget, 1972: 1-12) ที่ว่า พัฒนาการทางเชอว์นปัญญาของบุคคลนั้นผ่านกระบวนการดูดซึม (Assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับประสบการณ์ใหม่เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้อเดิม หากความรู้ไม่สัมพันธ์กันจะเกิดภาวะที่ไม่สมดุล ทำให้บุคคลพยายามที่จะปรับให้อยู่ในภาวะที่สมดุลโดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา

ส่วนทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนได้ร่วมกันเรียนรู้และปฏิบัติงานช่วยเหลือซึ่งกันและกันและพัฒนาทักษะทางสังคม จอห์นสันและคณะ (Johnson, et al., 1994: 31-32) กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกแต่ละกลุ่มคละเทศ คละความสามารถทางการเรียน สมาชิกในกลุ่มต้องมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันและรับผิดชอบต่อผลงานในกลุ่มและของตนเอง

ด้วยความสำคัญของการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ตลอดจนปัญหาในการเรียนการสอน รวมถึงการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้อวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทยก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2 เปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณและการแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.3 ศึกษาความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสารสารสนเทศรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.4 ศึกษาพฤติกรรมการร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำและความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3. เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและการพัฒนา ผู้วิจัยมีวิธิดำเนินการวิจัย ดังนี้
ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย (R1) มีดังนี้

1) การดำเนินการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษา โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้เข้าร่วมการสนทนาเป็นครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต ระยอง 2 จำนวน 8 โรงเรียน จำนวน 20 คน ซึ่งมีครูผู้สอนภาษาไทยโรงเรียนละ 2 คน ส่วนโรงเรียนแก่ง “วิทยสถาน” จำนวน 4 คน เนื่องจากมีจำนวนครูภาษาไทยมากกว่าโรงเรียนอื่น

2) การรวบรวมผลการสนทนากลุ่มแล้ววิเคราะห์ข้อมูลได้ปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านนักเรียน ด้านผู้สอนและด้านเทคนิค วิธีการและสื่อการสอน

ขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือฉบับร่าง และการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (D1) มีดังนี้

1) การศึกษาเอกสารบทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การสอนวรรณคดีไทยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2561 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2) การออกแบบรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดี แผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ดังนี้ (1) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย (2) แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (3) แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ (4) แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำและความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (5) แบบวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย

3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน สถิติทางการศึกษาและการสอนภาษาไทย ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Try out) (R2) มีดังต่อไปนี้

1) ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

2) หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่สร้างขึ้น

3) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (D2) มีดังนี้

1) ผู้วิจัยปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยและเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองต่าง ๆ

2) การจัดพิมพ์เครื่องมือต่าง ๆ สำหรับใช้ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 5 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (R3) ดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้แทนของผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแบบแผนการทดลองที่เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (The Pretest-posttest Nonequivalent-group Design) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประการแรก ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

(1) รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8-1.0 การประเมินรูปแบบการเรียนรู้จากประเด็นที่ประเมิน 25 ประเด็น โดยภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า เหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D.=0.64)

(2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมีความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.8-1.0

(3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อสอบโดยเลือกข้อคำถามที่มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ 0.82 แล้วผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกข้อสอบจาก 38 ข้อ เหลือ 30 ข้อ

(4) แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่ามีความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 ผู้วิจัยวิเคราะห์วิเคราะห์ข้อสอบโดยเลือกข้อคำถามที่มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ 0.88 และพิจารณาคัดเลือกข้อสอบทั้งหมด 20 ข้อ

(5) แบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสาร สารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าแบบประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ มีความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00

(6) แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำและควมมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า แบบประเมินพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำและควมมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00

(7) แบบวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อ

ส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ผู้วิจัยเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับเป็น 0.95

ประการที่สอง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนในสหวิทยาเขตระยอง 2 จำนวน 8 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ได้นักเรียนโรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 280 คน

ประการที่สาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” จังหวัดระยอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากและใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Cluster sampling)

3) ผู้แทนของผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทย และแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาก่อนการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยและดำเนินการอีกครั้งหลังเสร็จสิ้นการทดลอง

4) ผู้แทนของผู้วิจัยเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย จำนวน 6 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง ในชั่วโมงกิจกรรมชุมนุม ชั่วโมงกิจกรรมหรือช่องทางสื่อสารออนไลน์เพื่อไม่ให้กระทบกับเวลาเรียนของนักเรียน และไม่มีผลกระทบต่อวิชาใด ๆ

5) หลังเสร็จสิ้นการทดลองผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นแล้ว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบที่แบบไม่เป็นอิสระ

ผลการวิจัย

สำหรับผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ดังต่อไปนี้
วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยมีองค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการจัดการเรียนรู้ซึ่งมี 5 ขั้นตอน คือ (1) สรรค์สร้างแรงจูงใจ (2) ขานไขประสบการณ์ล้ำค่า (3) พิจารณาค้นคว้าองค์ความรู้ (4) ควบคุม

เผยแพร่ผลงาน และ (5) เชี่ยวชาญด้วยการตรวจสอบ นอกจากนี้ ยังมีองค์ประกอบด้านการวัดและการประเมินผล บทบาทของครูและบทบาทของนักเรียน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีดังนี้

2.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงผลในตารางต่อไปนี้

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	จำนวนนักเรียน	\bar{X}	S.D.	t	p
หลังเรียน	30	40	25.95	1.55	25.84*	.000
ก่อนเรียน	30	40	17.53	2.33		

* $p < .05$

ตาราง 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 17.53 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 25.95 คะแนน ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนได้เรียนวรรณคดีไทยโดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือจึงทำให้ความรู้ที่นักเรียนได้รับเป็นความรู้ที่คงทน สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าและการประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้คะแนนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงผลในตารางต่อไปนี้

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	จำนวนนักเรียน	\bar{X}	S.D.	t	p
หลังเรียน	20	40	16.60	1.68	28.51*	.000
ก่อนเรียน	20	40	10.00	1.83		

* $p < .05$

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในทักษะการคิดอย่างมีวิจรรณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 10.00 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 16.60 คะแนน ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือในการเรียนรู้วรรณคดีไทยเพื่อฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจรรณญาณและการแก้ปัญหา จึงทำให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์บทความได้อย่างมีหลักการ จึงส่งผลให้คะแนนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 นักเรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ มีคะแนนเฉลี่ย 22.24 คะแนน อยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพดีมาก ดังแสดงผลในตารางต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ประเมิน	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.
1. ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม	ความคิดคล่องแคล่ว	2.60	0.49
	ความคิดยืดหยุ่น	2.80	0.40
	ความคิดริเริ่ม	2.83	0.38
	ความคิดละเอียดลออ	2.55	0.50
2. ด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และ การรู้เท่าทันสื่อ	การเข้าถึงสื่อ	2.90	0.30
	การวิเคราะห์สื่อ	2.68	0.47
	การเลือกใช้สื่อ	2.93	0.26
	การรู้เท่าทันสื่อ	2.95	0.21
คะแนนเฉลี่ย		2.78	0.38
คะแนนรวม		22.24	0.48

ตาราง 3 ผลการศึกษาความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือแล้วประเมินความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ มีคะแนนเฉลี่ยรวม 22.24 คะแนน อยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพดีมาก ทั้งนี้ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความคิดริเริ่ม (\bar{X} = 2.83, S.D. = 0.38) ค่าเฉลี่ย

ต่ำสุด คือ ความคิดละเอียดลออ ($\bar{X}=2.55$, S.D.=0.50) ส่วนด้านการสื่อสาร สารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X}=2.95$, S.D.=0.21) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวิเคราะห์สื่อ ($\bar{X}=2.68$, S.D.=0.47) ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือในการเรียนรู้วรรณคดีไทยเพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการสื่อสาร สารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ ทำให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีประสิทธิภาพ

2.4 นักเรียนมีพฤติกรรมความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำและ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม พบว่า มีคะแนนเฉลี่ย 87.13 คะแนน อยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพดีมาก ดังแสดงผลในตารางต่อไปนี้

พฤติกรรมด้าน	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.
ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ			
1. การวางแผน	1.1 สามารถช่วยกำหนดเป้าหมายของกลุ่มได้	2.75	0.44
	1.2 ช่วยวางแผนการทำงานภายในกลุ่มได้	2.90	0.30
2. การแสดงความคิดเห็น	2.1 ให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์	2.98	0.16
	2.2 แสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ	2.73	0.45
	2.3 ยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อน	3.00	0.00
3. ความรับผิดชอบ	3.1 รู้หน้าที่ของตนเอง	2.93	0.27
	3.2 ทำงานตามที่กลุ่มมอบหมายด้วยความตั้งใจ	2.95	0.22
	3.3 ช่วยเหลืองานของเพื่อนหลังจากทำงานของตนเรียบร้อยแล้ว	2.85	0.36
4. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.1 ข้อเสนอแนะของเพื่อนมีประโยชน์	2.83	0.38
	4.2 ยอมรับในข้อเสนอแนะการทำงานของเพื่อน	2.90	0.30
	4.3 ช่วยกันแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดระหว่างการทำงาน	3.00	0.00
	4.4 ให้อภัยเพื่อนเมื่อทำงานผิดพลาด	2.98	0.16
5. ภาวะการเป็นผู้นำ	5.1 มีความคิดริเริ่มที่ดี	2.95	0.22
	5.2 ดูแลเอาใจใส่เพื่อนในขณะปฏิบัติงาน	2.83	0.38
	5.3 ควบคุมระเบียบในการทำงานกลุ่ม	2.88	0.33
	5.4 กระตุ้นให้สมาชิกอภิปรายและแสดงความคิดเห็น	2.80	0.41
	5.5 นำกลุ่มช่วยกันคิดหาวิธีแก้ปัญหา	2.90	0.30
	5.6 พูดย้ำความชัดเจน ชัดคำ มีความมั่นใจใน	2.85	0.36

		ตนเอง	
		5.7 ให้คำตำหนิหรือติชมได้ถูกต้องตามกาลเทศะ	3.00 0.00
ด้านความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม			
6. ความมีเมตตา กรุณา	6.1 ให้การช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม	3.00	0.00
	6.2 ให้การช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกต่างกลุ่ม	2.93	0.27
	6.3 มีน้ำใจและแบ่งปัน	2.95	0.22
7. การมีวินัย	7.1 รักษากฎระเบียบหรือข้อตกลง	2.93	0.27
	7.2 ทำหน้าที่หรือปฏิบัติงานจนสำเร็จตามเวลาและเป็นแบบอย่างได้	2.83	0.38
	7.3 รู้สิทธิและรู้จักรักษาสีทธิของตนเอง	2.93	0.27
	7.4 รับผิดชอบในการกระทำของตนเอง	2.85	0.36
8. การมีคุณธรรม จริยธรรม	8.1 มีความซื่อสัตย์สุจริต	3.00	0.00
	8.2 ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง มีเหตุผล รอบคอบ	2.90	0.30
	8.3 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่หวัง ผลตอบแทน	3.00	0.00
	8.4 สามัคคีกันในกลุ่มคณะ	3.00	0.00
		คะแนนเฉลี่ย	2.91 0.29
		คะแนนรวม	87.13 2.15

ตาราง 4 ผลการศึกษาพฤติกรรมด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำและความมีเมตตา
กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้วประเมินพฤติกรรมความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำและความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยรวม 87.13 คะแนน อยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพดีมาก ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือในการเรียนรู้วรรณคดีไทยในการพัฒนาพฤติกรรมความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำและความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม เกิดจากการเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองและการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันจึงส่งผลให้เป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.72$, $S.D.=0.52$) ดังแสดงผลในตารางต่อไปนี้

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1	รูปแบบการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21	4.80	0.40	ดีมาก
2	รูปแบบการเรียนรู้ไม่ซับซ้อน เรียนรู้ได้ง่าย	4.68	0.52	ดีมาก
3	รูปแบบการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.95	0.22	ดีมาก
4	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.90	0.30	ดีมาก
5	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึกทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา	4.58	0.63	ดีมาก
6	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึกทักษะด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม	4.68	0.52	ดีมาก
7	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึกทักษะด้านการสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ	4.28	0.59	ดี
8	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึกด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ	4.93	0.26	ดีมาก
9	กิจกรรมการเรียนรู้มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม	4.78	0.47	ดีมาก
10	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้ามีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและนักเรียนร่วมชั้นได้ตลอดเวลา	4.25	0.77	ดี
11	การจัดกลุ่มผู้เรียนคำนึงถึงความต่างระหว่างบุคคล	4.80	0.40	ดีมาก
12	สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทันสมัย น่าสนใจ	4.70	0.56	ดีมาก
13	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลา	4.48	0.50	ดีมาก
14	บรรยากาศในชั้นเรียนกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	4.95	0.22	ดีมาก
15	รูปแบบการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าชอบการเรียนรู้วรรณคดีไทย	5.00	0.00	ดีมาก

ภาพรวม	4.72	0.52	ดีมาก
--------	------	------	-------

ตาราง 5 ผลการวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์ไทย

จากตาราง 5 แสดงในภาพรวมว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์ไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 มีเจตคติต่อรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์ไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.52) โดยรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 15 รูปแบบการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าชอบการเรียนรู้ออนไลน์ไทย ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) และรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 10 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้ามีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและนักเรียนร่วมชั้นได้ตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.77)

อภิปรายผล

สำหรับการอภิปรายผล ผู้วิจัยขออภิปรายตามลำดับวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ไทยได้อย่างดี เนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนและแต่ละขั้นตอนสัมพันธ์กับทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สอดคล้องกับแนวคิดของชนัท ธาตุทอง (2554: 183) ที่กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ นั้น นักเรียนเป็นผู้สร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง โดยการเรียนรู้ใหม่จะเกิดขึ้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจในบทเรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างสะดวกเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการเรียนรู้อย่างมีความหมายจะต้องดำเนินการภายใต้การปฏิบัติในสภาพจริง นำไปสู่การพัฒนาและต่อยอดความรู้ที่คงทน และสอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลี้ยง ทุมทอง (2556: 29-30) ที่กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า เป็นการใช้ในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกับชีวิตจริง เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียนในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนได้มีการคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์ความรู้ ซึ่งผลจากการ

ประเมินจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมระดับดีมาก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ มีคะแนนเฉลี่ย 22.24 คะแนน อยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพดีมาก พฤติกรรมความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำและความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีคะแนนเฉลี่ย 87.13 คะแนน อยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพดีมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั้นช่วยเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านวรรณคดีโดยใช้การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่าและการนำไปใช้ ที่สำคัญ คือ ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของตนเองกับเพื่อนร่วมชั้นหรือร่วมกลุ่ม ทำให้ความรู้ที่นักเรียนได้รับนั้นคงทน ตกผลึกเป็นความรู้ที่สามารถนำมาต่อยอดในการเรียนรู้วรรณคดีไทยได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของอิงอร สุพันธ์วิช และคณะ (2554: 108) ที่ได้กล่าวว่าการสอนวรรณคดีนอกจากจะเป็นการพิจารณาในด้านของความงามในทางศิลปะแล้ว ยังมีความสำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการตอบสนองของการคิดอีกด้วย เพราะวรรณคดีกับการคิดไตร่ตรองมีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรสา สนธิ (2553: 93-94) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนมีการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองสูงกว่าก่อนเรียนในทุก ๆ ด้าน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับการศึกษาของหยาง หลีโจว (2555: 99) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน ตามแนวการสอนแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) และ

หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของ นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนตามรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนตามการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการศึกษาเจตคติของผู้เรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของบาเกอร์ และคณะ (Barger, et al, 2018: 89-101) ที่ได้ศึกษาผลการใช้การเรียนรู้แบบการ สร้างความรู้ด้วยตนเองกับนักศึกษาเคมี ระดับปริญญาตรีจำนวน 270 คน โดยจัดการ เรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองแล้วประเมินผล 3 ครั้ง พบว่า การ ประเมินหลังการเรียนรู้ของนักศึกษาเคมีมีผลการเรียนรู้สูงขึ้น เนื่องจากนักศึกษาได้ โต้ตอบกับเพื่อนและผู้สอนมีการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่นเดียวกับการ วิจัยของริเกอร์และคณะ (Rieger, et al, 2020: 1-2) ที่ได้ศึกษาผลการใช้การเรียนรู้ แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นฐานในการสอนศิลปะของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้ แบบสอบถามในการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามพบว่า การสร้างความรู้ด้วยตนเองในการ สอนศิลปะทำให้พบความแตกต่างระหว่างบุคคล นักศึกษาแต่ละคนมีประสบการณ์ที่ แตกต่างกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ส่งผลต่อการเรียนรู้ร่วมกันเป็นอย่างดี ในทำนองเดียวกันกับการวิจัยของรูบิน (Rubin, 1993: 45-50) ได้ศึกษาผลการ ประยุกต์ใช้การเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองกับนักเรียนจีน โดยเป็นการปรับการ เรียนรู้แบบดั้งเดิมมาใช้การเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองพบว่า นักเรียนให้ความ คิดเห็นว่า เป็นการเรียนรู้ที่ตึงเครียดและท้าทาย เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ และมีคุณค่าในเชิงประสบการณ์ และสอดคล้องกับการวิจัยของมินาร์นิและนาปีตูปูลู (Minarni & Napitupulu, 2020: 111-132) ที่ศึกษาบทบาทของนักเรียนอินโดนีเซีย ต่อการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ชั้น สูงพบว่า ผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีบทบาทในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น 18-57% มีผลการเรียนรู้ดีขึ้น นักเรียน มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เจตคติที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดย ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.72$, S.D.=0.52) ทั้งนี้เป็น เพราะรูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้น ให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัดด้วยวิธีการต่าง ๆ ผสานกับการ ใช้กระบวนการกลุ่มในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้น เป็นการเรียนรู้ตามวัย

ของผู้เรียน ได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดที่ซับซ้อน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสารในการแสวงหาข้อมูล การสร้างนวัตกรรมตามความสนใจ ตลอดจนการฝึกทักษะการเป็นผู้นำ การทำกิจกรรมกลุ่ม และการมีคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับแนวคิดขนาธิป พรกุล (2554: 89) ที่กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้นครูต้องเห็นคุณค่าของความคิดของนักเรียน ยอมรับและส่งเสริมในการคิดที่ถูกต้อง การใช้คำถามระดับสูงเพื่อดึงความคิดของนักเรียนออกมา ย่อมทำให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดอย่างเหมาะสม นักเรียนจะกล้าที่จะแสดงกระบวนการคิดของตน และสอดคล้องกับแนวคิดของสลาวิน (Slavin, 1995: 16-19) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้โดยเน้นรางวัลเป็นโครงสร้าง และเป้าหมายในการปฏิบัติที่มีลักษณะเฉพาะ 3 อย่าง คือ การร่วมมือกันปรับปรุงเป้าหมายเฉพาะบุคคล การแข่งขันกันกำหนดเป้าหมายรายบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ใช้ความพยายามไปสู่เป้าหมาย การใช้เทคนิคแรงจูงใจจากโครงสร้างเป้าหมายทำให้สมาชิกบรรลุตามเป้าหมายได้ ซึ่งทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับการวิจัยของเซกันโดและคณะ (Segundo, et al, 2020: 107-115) ได้ศึกษาทักษะความคิดสร้างสรรค์และการอ่าน การเขียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา การศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีทักษะการคิด การอ่านและการเขียนที่สูงขึ้น ความคิดสร้างสรรค์และผลการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กัน เกิดความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน เช่นเดียวกับกับการวิจัยของซังและเฉิน (Zhang & Chen, 2020: 106-110) ที่ได้ศึกษาผลการเรียนรู้มีส่วนร่วมของนักศึกษาพยาบาลต่อทักษะการคิดเชิงวิพากษ์พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ในระดับที่สูงขึ้น กลุ่มทดลองมีผลการทดลองเพิ่มขึ้น 100% ส่วนกลุ่มควบคุมมีผลการทดลองเพิ่มขึ้น 85% ซึ่งนักเรียนให้ความคิดเห็นว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมทักษะการคิดได้อย่างดี ในทำนองเดียวกันกับการวิจัยของทาเดสและกิลลี (Tadesse & Gillies, 2020: 1-11) ที่ศึกษาผลการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศเอธิโอเปีย ซึ่งใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแทนการสอนแบบบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้น มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในระดับสูงและมีความพึงพอใจ แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนรู้อารมณ์ดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่

6 นั้นสามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทยและยังส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้จากการวิจัย

รูปแบบการเรียนรู้อรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นรูปแบบการเรียนรู้อรรณคดีไทยที่มุ่งให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในของผู้เรียน โดยมีเงื่อนไขการเรียนรู้ คือ การลงมือกระทำ คิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์ปัญหาและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ใช้กระบวนการแก้ปัญหาทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ครูเป็นผู้อำนวยการความสะดวก จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการสร้างความรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับความรู้เดิมของนักเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดและเชื่อมโยงความรู้จนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เก็บไว้ในหน่วยความจำระยะยาว การเรียนรู้นี้เน้นกิจกรรมทางสังคม เน้นสืบเสาะหาความรู้ร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ที่ลึกซึ้งและกว้างขวางขึ้น เพราะมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นและเป็นการขยายทัศนะ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ค้นคว้า แสวงหาความรู้ ผึกฝนวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้านำเสนอความคิดอย่างสร้างสรรค์ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันกับครูผู้สอน เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผึกความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม มีทักษะทางสังคม เคารพกติกาสังคม รับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ มีความสามารถการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา การสร้างนวัตกรรมและเลือกในสื่อสารสนเทศประเภทต่าง ๆ ได้ตรงตามจุดประสงค์และไม่ละเมิดสิทธิ์ของผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและสามารถนำความรู้สู่การปฏิบัติได้จริงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

สรุป

การพัฒนาการเรียนรู้อรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการเรียนรู้อรรณคดีไทยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มี 5

ขั้นตอน คือ (1) สรรค์สร้างแรงจูงใจ (2) ขานไขประสบการณ์ล้ำค่า (3) พิจารณา คั่นควำอังก์ควำมรู้ (4) ควบคุมเผยแพร่ผลงาน (5) เชี่ยวชาญด้วยการตรวจสอบ และยังมี การวัดและการประเมินผล บทบาทของครูและบทบาทของนักเรียน โดยผลของการใช้ รูปแบบการเรียนรู้อรรณคดีไทย พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อรรณคดี ไทย และการเรียนรู้ตามทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ศึกษานั้นอยู่ในเกณฑ์การจัดอันดับ คุณภาพดีมาก เพราะนักเรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ทำให้นักเรียนแสวงหาควำมรู้ แลกเปลี่ยนควำมรู้ ความคิดและประสบการณ์ ทำให้ ควำมรู้ที่นักเรียนได้รับมีความคงทนตกผลึกเป็นควำมรู้ที่สามารถนำมาต่อยอดในการ เรียนรู้อรรณคดีไทยและส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี และนักเรียนมี เจตคติต่อรูปแบบการเรียนรู้อรรณคดีไทย อยู่ในระดับดีมาก เพราะนักเรียนได้แสวงหา ควำมรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัดด้วยวิธีการต่าง ๆ ผสานกับการใช้กระบวนการกลุ่ม ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้น สอดคล้องกับการเรียนรู้ตามวัยของผู้เรียน ได้ ฝึกทักษะกระบวนการคิดที่ซับซ้อน การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ การคิดแก้ปัญหา การ ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสารในการแสวงหาข้อมูล การสร้างนวัตกรรมตาม ความสนใจ ตลอดจนการฝึกทักษะการเป็นผู้นำ การทำกิจกรรมกลุ่มและการมี คุณธรรมจริยธรรม

เอกสารอ้างอิง

- ฉันท ธาตุทอง. (2554). *สอนคิด: การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด*. กรุงเทพมหานคร: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอนกระบวนการคิด: ทฤษฎีและการนำไปใช้*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). *ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Theories and Development of Instructional Model)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ เอส. พรินต์ไทย แพคตอรี.
- สำนักงานบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2559). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21st Century Skills*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานบริหารการ มัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- หยาง หลีโจว. (2555). *การพัฒนาแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับ นักศึกษามหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน ตามแนวการสอนแบบ Active*

Reading และหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ. คุษณินพนธ์ปริญญาการศึกษาคุษณินบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อรสา สนธิ. (2553). *การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- อิงอร สุพันธ์ุณี และคณะ. (2554). *ชุดฝึกอบบรมครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- Barger, M. M., et al. (2018). Constructivism and Personal Epistemology Development in Undergraduate Chemistry Students. *Learning and Individual Differences*. 63, 89-101. DOI:10.1016/j.lindif.2018.03.006
- Johnson, D., et al. (1994). *Cooperative in the Classroom*. Minnesota: Interaction Book.
- Minarni, A. and Napitupulu, E. E. (2020). The Role of Constructivism-based Learning in Improving Mathematical High Order Thinking Skills of Indonesian Students. *STKIP Siliwangi Bandung Journals*. 9 (1), 111-132. DOI: 10.22460/infinity.v9i1.p111-132
- Piaget, J. (1972). Intellectual Evolution for Adolescence to Adulthood. *Human Development*. 15, 1-12. DOI: 10.1159/000271225
- Rieger, K. L., et al. (2020). Navigating Creativity within Arts-based Pedagogy: Implications of a Constructivist Grounded Theory Study. *Nurse Education Today*. 91, 1-9. DOI: 10.1016/j.nedt.2020.104465
- Rubin, D. (1993). *A Practical Approach to Teaching Reading*. New York: A Simon and Schuster.
- Segundo, R., et al. (2020). Promoting Children's Creative Thinking through Reading and Writing in a Cooperative Learning Classroom. *Thinking Skills and Creativity*. 36, 107-115. DOI: 10.1016/j.tsc.2020.100663

- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative Learning Theory, Research, and Practice*, 2nd ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Tadesse, T., et al. (2020). Shifting the Instructional Paradigm in Higher Education Classrooms in Ethiopia: What Happens When We Use Cooperative Learning Pedagogies More Seriously. *International Journal of Educational Research*. 99, 1-12. DOI: 10.1016/j.ijer.2019.101509
- Zhanga, J. and Chen, B. (2020). The Effect of Cooperative Learning on Critical Thinking of Nursing Students in Clinical Practicum: A Quasi-experimental Study. *Journal of Professional Nursing*. 29, 106-110. DOI: 10.1016/j.profnurs.2020.05.008